

Po 7–10 dneh v plodišče dodamo po eno satnico levo ali desno ob rob zalege, satje pa, ki je polno medu in je v neposredni bližini zalege, prevesimo (prestavimo v medišče). Manjkajoče satje v plodišču nadomestimo z mladim satjem, lep izgražen mlad sat lahko sedaj dodamo tudi v sredino plodišča med zalego. Ob dražilnem krmljenju skrbno spremljamo gibanje panjskih tehtnic. Če je vnos iz narave večji od porabe, tedaj dražilno krmimo vsak tretji dan po 500 ml, če pa ne nadomešča dnevne porabe družine, krmimo vsak drugi dan, in sicer toliko, da je tehtnica vsak drugi dan 100 g „v plusu“.

Ko zacveti oljna repica, prepeljemo prevozne enote na prvo resnejšo pašo v sezoni, to je približno 20 dni pred začetkom paše na akaciji in čas za natančnejši pregled čebeljih družin. Ob tem pregledu dobi vsaka družina najmanj dve ali več satnic, tako dopolnimo tudi manjkajoče mediščno satje. Na akacijevi paši družine predvsem nabirajo in manj gradijo. Tedaj začnemo za nas najpomembnejši po-

seg v vsej čebelarški sezoni, in sicer z izenačevanjem družin kot pripravo na akacijevu pašo. Vsaka čebelja družina mora imeti 20 dni pred začetkom cvetenja akacije sedem satov pokrite zalege. Družinam, ki imajo več zalege, jo odvzamemo, tako da imajo po posegu šest satov zalege, z odvzeto zalego okrepimo družine, ki imajo manj kot sedem satov pokrite zalege. Družinam, ki imajo le pet satov pokrite zalege, dodamo 3 sate s pokrito zalego ter spremljamo njihov razvoj in moč po paši na akaciji, če tedaj ni zadovoljiva, zamenjamo matico. Družinam pa, ki imajo manj kot pet satov pokrite zalege, odstranimo matico in jih okrepimo z lansko rezervno družino, ki naj ima štiri do pet satov zalege.

Ko smo vse družine na prevozne enoti ali v čebelnjaku izenačili, spremljamo kontrolno tehtnico, ki jo imamo na lokaciji, kamor nameravamo čebele preseliti na akacijevu pašo. Ko tehtnica na omenjeni lokaciji pokaže dnevni donos 500 g, tehtnica, ki jo imamo pri čebelah na oljni repici, pa pokaže dnevni donos manjši od prvega (na lokaciji za akacijevu pašo), preselimo čebele na pašo na akaciji ter dan po selitvi iztočimo ves med iz medišč, da bi pozneje lahko točili sortno čist in kakovosten svetel med akacije.

Zadnjih nekaj let je na eni paši na akaciji težko iztočiti povprečno 25–30 kg po družini, zato čebele selimo na naslednjo pašo na akaciji, ki zacveti pozneje zaradi njenega rastišča na višji nadmorski višini. Začetek medenja na akaciji – drugo pašo – ugotovljamo s pomočjo mobilnih SMS-tehtnic pod kontrolnimi družinami; ko dnevni donos na prvi paši upada in se izenači z vnosom na drugi paši, ki narašča, čebele preselimo na drugo akacijevu pašo v višjih legah.

Dejan Milošević

pcelar.milosevic@gmail.com

Pomen tehtnice v čebelnjaku

Čebelarjenje postaja iz leta v leto večji izziv. Leta so nepredvidljiva, paše so neredne in kratkotrajne pa tudi čebelarška sezona je relativno kratka. V celem letu imamo približno tri mesece časa, da pridelamo, kar pridelamo. Eden od pomembnejših čebelarskih pripomočkov je v sodobnem času prav gotovo čebelarška tehtnica.

Enako kot potrebujemo točilo, če želimo iz satja dobiti med, potrebujemo v sodobnem času tehtnico, da čebele pripravimo, da so sploh sposobne nabirati med. Vsa naša opravila in tehnološki ukrepi pri delu s čebelami so pogojeni s tem, kar se v določenem trenutku v naravi dogaja, to pomeni, ali medi ali ne. Najbolje in najbolj zanesljivo to ugotovi-

mo s čebelarško tehtnico. **Včasih je podatek o negativnem stanju pomembnejši, kot če tehtnica pokaže plus.**

Splošno znano je, da mora biti v čebelji družini stalno prisotna minimalna zaloga medu oziroma primerne hrane. Ta znaša približno 7 kilogramov. Takoj ko se zaloge zmanjšajo, matica omeji obseg zaleganja, čebele prenehajo graditi satje, delovna vnema upade, in če tako stanje traja dlje časa, kasneje vodi do zmanjšane odpornosti in vitalnosti čebelje družine in na koncu, v skrajnih razmerah, ko zaloge popolnoma porabijo, pride do propada čebelje družine zaradi lakote. Zlasti v letih, ko so paše nepredvidljive in ko ni donosa iz narave, je treba čebelam pomagati in stalno zagotavljati v panjih minimalno zalogo hrane. To počnemo tako, da ob vsakem pregledu čebelje družine ocenimo zaloge medu v panjih. Če ugotovimo, da je čebelja družina na minimalni zalogi in tehtnica vztrajno pada, jih je nujno treba krmiti,

da vseskozi vzdržujemo minimalno zalogo hrane. **Ne smemo dovoliti, da pade pod 7 kg, in to velja za celo leto.** Posebno pozornost namenimo ocenam zalog hrane po zadnjem točenju medu.

Takrat veliko čebelarjev naredi usodno napako, da med iztoči in ničesar ne vrne, v naravi pa čebele nimajo ničesar na voljo. Zgodi se, da matičica omeji obseg zaleganja, česar pri sicer močnih družinah takoj na začetku ni opaziti, vendar se pozna kasneje. Vemo, da so v panjih prisotne tudi varoje. Te napadejo zalego, ki je na voljo, in te zalege je torej manj, kot bi je bilo, če matičica ne bi omejila zaleganja. Posledica čez en mesec je, da so vse mlade čebele invalidi, poškodovani od varoj. Družina v trenutku oslabi. To se zgodi, kadar čebelar reče, da mu je že v jeseni zaradi varoj propadla najmočnejša družina. Generacija invalidov pač v poznem poletju ne more več razviti dovolj številčne družine, sposobne prezimovanja. Z rednim spremljanjem podatkov s svoje tehtnice torej v vsakem trenutku vemo, ali paša v naravi je ali ne ter koliko hrane imajo čebele v panjih.

V čebelarstvu je tako iz zdravstvenih razlogov kot z vidika ustrezne pridelave medu pomembna obnova satja. Vemo, da čebele gradijo satje v prvi vrsti, ker ga potrebujejo. In potrebujejo ga takrat, kadar je paša, zato v času paše čebele tudi najhitreje in najlepše zgradijo satje. Precej čebe-

larjem povzročča nemalo težav vprašanje, kdaj je primeren čas čebelam dati satnice v gradnjo. **S čebelarstvo tehtnico torej zelo lahko ugotovimo, kdaj je na določenem območju primeren čas za dajanje satnic v gradnjo.**

Odvisno od načina svojega čebelarjenja izberemo čebelarstvo tehtnico. Če imamo stalni čebeljak, ki je blizu doma, je popolnoma dovolj običajna mehanska tehtnica. Pri tej si moramo podatke pač dnevno prepisovati v beležko. Njena dobra lastnost je, da ima dolgo življenjsko dobo in ne zahteva posebnega vzdrževanja. **Če imamo prevožno enoto ali pa čebele dlje od doma, pa je priporočljiva elektronska tehtnica, ki podatke pošilja na mobilni telefon ali računalnik,** možnost pa je tudi oboje. Poleg podatkov o teži panja nam lahko takšna tehtnica meri tudi temperaturo in vlago v zraku. Manjše nadgradnje te tehtnice obenem omogočajo tudi alarmni sistem in zaščito proti kraji z dodatnimi senzorji gibanja. V času napredne elektronske tehnologije so tukaj možnosti velike. Še vedno pa pri obeh ostaja za nas čebelarje bistven podatek, da v vsakem trenutku vemo, ali se v naravi za čebele kaj koristnega dogaja ali ne, in da pravočasno ukrepamo. Uspešno čebelarjenje v današnjem času je odvisno od vestnega čebelarja in močne in vitalne čebelje družine, ki ni nikoli lačna in je sposobna maksimalno izkoristiti kratkotrajne in nepredvidljive paše, ki so v zadnjem času vedno pogostejše.

Jure Justinek

vodja ONS

jure.justinek@czs.si

Izdelava panja iz stirodure

Domovanja »medonosnih« čebel se v več pogledih razlikujejo od domovanj tistih čebel, ki živijo v divjini. Kadar nam roj izleti na bližnjo vejo, začnejo čebele nemudoma iskati primerno mesto za novo domovanje. Iščejo predvsem votla drevesa, skalne razpoke ali primerne luknje v zidu, ki jim lahko nudijo primeren prostor za nov začetek ali nadaljnji razvoj.

To so s pridom izkoristili čebelarji in začeli čebele naseljevati v panje različnih oblik, dimenzij in materialov. Med razvojem lesne industrije so za izdelavo panjev začeli uporabljati les. Izkazal se je za najprimernejšega in se v večinskem deležu uporablja še danes.

Poleg lesa za izdelavo panjev pa se širi tudi uporaba polistirena, tako ekspaniranega (stiropor) kot ekstrudiranega (stirodur). Zaradi dobre izolacijske sposobnosti so jih začeli

uporabljati v državah z zelo hladnimi zimami. Na ta način so dosegli, da so čebelje družine bolje preživele zimo. Zaradi svoje trdnosti, nizke cene in preprostega obdelovanja se

Pobarvan rob panja za boljšo odpornost